

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 183/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou [REDAKČIA], advokátska kancelária, [REDAKČIA], vo veci namietaného porušenia základného práva na primerané hmotné zabezpečenie podľa čl. 39 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 S 72/2015-37 zo 16. februára 2016 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 Sžso 83/2016 z 29. novembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. marca 2018 doručená sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“),

ktorou namieta porušenie základného práva na primerané hmotné zabezpečenie podľa čl. 39 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 S 72/2015-37 zo 16. februára 2016 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 9 Sžso 83/2016 z 29. novembra 2017 a žiada vydať tento nález:

„I. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 39 ods. 1, 2 Ústavy SR, čl. 40 Ústavy SR, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozsudkom Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 9Sžso/83/2016 zo dňa 29. 11. 2017 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 5S/72/2015 zo dňa 16. 02. 2016 porušené boli.

II. Ústavný súd SR rozsudok NS SR sp. zn. 9Sžso/83/2016 zo dňa 29. 11. 2017 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 5S/72/2015 zo dňa 16. 02. 2016 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

III. NS SR je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania vo výške 312,34 eur na účet ich právnej zástupkyne [REDAKOVANÉ]...“

2. Ako zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplynulo, sťažovateľ sa ako žalobca domáhal v konaní vedenom pred krajským súdom pod sp. zn. 5 S 72/2015 proti Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny, odboru peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností ako žalovanej (ďalej len „žalovaná“) preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. UPS/US1/SSVODPPK/SOC/2015/952/Chr z 9. januára 2015. Žalovaná týmto rozhodnutím zamietla odvolanie sťažovateľa a potvrdila rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa č. BA2/OPPKŤZP/SOC/2014/108074-0007 z 25. septembra 2014, ktorým nevyhovelo žiadosti sťažovateľa z 31. marca 2014 a nepriznal mu peňažný príspevok na úpravu rodinného domu. Dôvodom bola skutočnosť, že podľa komplexného posudku vydaného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava z 22. apríla 2014 sa sťažovateľ síce považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným

postihnutím s mierou funkčnej poruchy 70 %, ale požadovaný peňažný príspevok nebol v komplexnom posudku navrhnutý.

3. Sťažovateľ odôvodnil svoju žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej tým, že bol ukrátený na svojich subjektívnych právach. V zmysle komplexného posudku z 22. apríla 2014 bola miera funkčnej poruchy sťažovateľa 60 %, ale už v komplexnom posudku z 11. septembra 2014 bola miera funkčnej poruchy sťažovateľa 70 %, z čoho je zrejmé, že sa miera funkčnej poruchy zhoršuje. Z komplexného posudku z 11. septembra 2014 sú zrejmé sociálne dôsledky, ktoré vyplývajú pre sťažovateľa z ťažkého zdravotného postihnutia, a to najmä, že v oblasti mobility a orientácie má zníženú pohybovú schopnosť samostatne sa premiestňovať v dôsledku narušenia telesnej funkcie, pohybuje sa s oporou dvoch francúzskych bariel a nemôže sa prepravovať v prostriedkoch verejnej hromadnej dopravy. V dôsledku toho je sťažovateľovi poskytovaný príspevok na zabezpečenie prevádzky osobného motorového vozidla (32 € mesačne) a žiadne iné kompenzácie mu v komplexnom posudku neboli navrhované. Pokiaľ je v komplexnom posudku uvádzané, že sťažovateľ býva v záhradnej chatke, ktorej vlastníkom je iná osoba, sťažovateľ zdôraznil, že v nehnuteľnosti má trvalý pobyt, nehnuteľnosť je celoročne obývatel'ná, je murovanou stavbou a má v nej zriadené právo doživotného bývania a užívania, a preto je táto nehnuteľnosť postavená na roveň rodinného domu. Ak by tomu tak nebolo, nebol by mu v nej zaevidovaný trvalý pobyt. Sťažovateľ nevlastní inú nehnuteľnosť vhodnú na bývanie a nemá finančné prostriedky, aby mohol ísť bývať do zariadenia sociálnych služieb, pretože platby takémuto zariadeniu presahujú jeho mesačný dôchodok (žije len z invalidného dôchodku). Vzhľadom na zhoršujúci sa zdravotný stav si sťažovateľ nemôže ani privyrobiť. Nemá rodinných príbuzných, ktorí by sa o neho postarali a vzhľadom na jeho zhoršujúci sa zdravotný stav potrebuje upraviť bývanie v nehnuteľnosti na bezbariérové, aby tam mohol naďalej bývať. Správny orgán nezistil riadne skutočný stav vecí, nezaobstaral si potrebné podklady na rozhodnutie. Pokiaľ zistil, že sťažovateľ býva v chate, ktorá je podľa katastrálneho zákona určená na rekreačné účely, a nie na bývanie, jej povahu posudzoval formalisticky. Sťažovateľ navyše nebol ani prizvaný k vypracovaniu lekárskeho posudku.

4. Žalovaná zotrvala na svojich záveroch obsiahnutých v sťažovateľom napadnutom rozhodnutí. Konštatovala, že miera funkčnej poruchy sťažovateľa je 70 %, čím sa považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. Posudkový lekár posúdil odkázanosť sťažovateľa na úpravu rodinného domu a úpravu garáže podľa zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a dospel k záveru, že má postihnutie periférnych nervov dolných končatín s následkom chronickej, zhoršujúcej sa obrny dolných končatín, hodnotenej neurológom ako ťažký stupeň. Chôdza je možná s oporou jednej, resp. francúzskych bariel a je očakávaná progresia s odkázanosťou na použitie invalidného vozíka. Sťažovateľ je preto odkázaný na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia na úpravu rodinného domu a z lekárskeho hľadiska spĺňa podmienky na priznanie požadovaného peňažného príspevku. Nebolo mu však možné príspevok priznať z dôvodu, že záhradná chata nie je stavbou na bývanie. To vyplýva z listu vlastníctva, podľa ktorého je táto stavba charakterizovaná ako nebytová jednotka označená súpisným číslom, ktorá slúži na šport a rekreačné účely. Pokiaľ sťažovateľ nebol prizvaný k vypracovaniu lekárskeho posudku a posudkový lekár vykonal posúdenie bez prítomnosti posudzovanej fyzickej osoby, prizvanie sťažovateľa nebolo potrebné, pretože posudkový lekár nemal pochybnosti o správnosti diagnostického záveru vyplývajúceho z predloženého lekárskeho nálezu a sťažovateľ o to ani nežiadal.

5. Krajský súd o žalobe sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 5 S 72/2015-37 zo 16. februára 2016 tak, že žalobu zamietol a sťažovateľovi náhradu trov konania nepriznal. V odvodnení svojho rozhodnutia poukázal na § 37 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z. z.“) upravujúci podmienky poskytnutia peňažného príspevku na úpravu bytu, peňažného príspevku na úpravu rodinného domu a peňažného príspevku na úpravu garáže. Podľa tohto ustanovenia fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je podľa komplexného posudku vypracovaného podľa § 15 ods. 1 odkázaná na úpravu bytu, rodinného domu alebo garáže, možno poskytnúť peňažný príspevok na úpravu bytu, peňažný príspevok na úpravu rodinného domu alebo peňažný príspevok na úpravu garáže s cieľom dosiahnuť ich bezbariérovosť a zvýšiť schopnosť fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím

premiestňovať sa, orientovať sa, dorozumievať sa alebo zabezpečiť si sebaobsľuhu. Peňažný príspevok možno poskytnúť aj vtedy, ak sa odstránením bariér umožní alebo uľahčí premiestňovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Peňažný príspevok nemožno poskytnúť na odstránenie alebo prekonanie bariér, ktoré možno prekonať použitím pomôcok, ktoré možno poskytnúť alebo zapožičať na základe verejného zdravotného poistenia. Ďalej krajský súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že preskúmaním spisového materiálu administratívneho spisu dospel k záveru, že správne orgány dostatočne zistili skutkový stav veci, tento aj správne posúdili, vysporiadali sa s námietkami sťažovateľa, pričom aj krajský súd dospel k záveru, že podmienky priznania peňažného príspevku stanovené zákonom sťažovateľ nespĺnil: „... príspevok je možné získať na úpravu bytu, rodinného domu alebo garáže. Žalobca býva v záhradnej chate, ktorej majiteľom je pán ■■■■■■■■■■, trvale bytom ■■■■■■■■■■, ktorý žalobcovi zriadil vecné bremeno doživotného bývania a užívania uvedenej nehnuteľnosti. Podľa výpisu ■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■ je predmetná nehnuteľnosť špecifikovaná ako záhradná chata, ktorá je charakterizovaná ako pozemok, na ktorom je postavená nebytová jednotka označená súpisným číslom, ktorá slúži na šport a rekreačné účely. Na základe lekárskeho posudku a posudkového záveru druhostupňového správneho orgánu vyplýva, že žalobca je v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia odkázaný na úpravu rodinného domu, ale vzhľadom k tomu, že záhradná chata neslúži podľa výpisu katastra ako priestor na bývanie ale na rekreačné účely a šport, peňažný príspevok na úpravu rodinného domu mu nemohol byť navrhnutý.“

6. Sťažovateľ podal proti tomuto rozsudku odvolanie, ktorým rozsudok krajského súdu navrhol zmeniť tak, že rozhodnutie žalovanej bude zrušené a vec jej bude vrátená na ďalšie konanie. Argumentoval najmä tým, že v zákone nie je uvedené, že peňažný príspevok na úpravu rodinného domu alebo bytu sa priznáva len vtedy, ak je v komplexnom posudku forma kompenzácie navrhovaná, a znova poukázal na to, že nebol pozvaný na vypracovanie lekárskeho posudku. Posudok mu navyše ani nebol zaslaný a dozvedel sa o ňom až z rozhodnutia správneho orgánu. Správne orgány si na mieste samom neoverili, o aké bývanie ide. Ak by tak urobili, zistili by, že nehnuteľnosť spĺňa všetky podmienky rodinného domu, len v katastri nehnuteľností nie je ako rodinný dom zapísaná. Správne

orgány preto presne nezistili skutočný stav veci. Podmienky príspevku stanovené v zákone sťažovateľ spĺňa, no napriek tomu mu príspevok nebol poskytnutý.

7. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 9 Sžso 83/2016 z 29. novembra 2017 rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny (§ 250ja ods. 3 v spojení s § 219 ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku) a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Ako z odôvodnenia tohto rozsudku vyplýva, najvyšší súd sa stotožnil so závermi krajského súdu, ktoré považoval za správne.

8. Sťažovateľ sťažnosť na porušenie základného práva na primerané hmotné zabezpečenie podľa čl. 39 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 5 S 72/2015-37 zo 16. februára 2016 a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sžso 83/2016 z 29. novembra 2017 odôvodnil tým, že správne súdy mu neposkytli ochranu napriek tomu, že správne orgány rozhodli na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, lekársky posudok bol vypracovaný bez pozvania sťažovateľa, správne orgány neposudzovali nehnuteľnosť na mieste samom, pričom je zrejmé, že zdravotný stav sťažovateľa sa prudko zhoršuje a sťažovateľ v nehnuteľnosti skutočne býva, je tam prihlásený na trvalý pobyt a inú nehnuteľnosť nevlastní. Správne súdy sa nedostatočne vysporiadali s argumentáciou sťažovateľa v žalobe i odvolaní. Sťažovateľ je odkázaný na pomoc štátu a táto mu nebola poskytnutá. Rozhodnutia správnych súdov sú svojvoľné, nezohľadňujú pri formulovaní skutkových záverov časť skutkových zistení, nesprávne vyhodnotili dôkazy a závery správnych orgánov a ich rozhodnutia sú preto ústavne neudržateľné

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

11. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Sťažovateľ namieta porušenie týchto svojich práv:

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 39 ods. 1 ústavy občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

Podľa čl. 39 ods. 2 ústavy každý, kto je v hmotnej núdzi, má právo na takú pomoc, ktorá je nevyhnutná na zabezpečenie základných životných podmienok.

Podľa čl. 40 ústavy každý má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon

13. Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu uvedených základných práv došlo jednak rozsudkom krajského súdu č. k. 5 S 72/2015-37 zo 16. februára 2016 a jednak rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sžo 83/2016 z 29. novembra 2017.

14. Ústavný súd sa zaoberal najprv tou časťou sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na primerané hmotné zabezpečenie podľa čl. 39 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 5 S 72/2015-37 zo 16. februára 2016.

15. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovatelia sa môžu domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím im dostupných a účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (*mutatis mutandis* napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06).

16. Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (*mutatis mutandis* I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľov je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

17. Proti rozsudku krajského soudu č. k. 5 S 72/2015-37 zo 16. februára 2016 bol sťažovateľ oprávnený podať odvolanie, čo aj urobil. O jeho odvolaní rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 9 Sžo 83/2016 z 29. novembra 2017. Z toho vyplýva, že sťažovateľ mal k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť najvyšší súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

18. Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho práv rozsudkom krajského súdu č. k. 5 S 72/2015-37 zo 16. februára 2016 podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

19. Odlišná je situáciu vo vzťahu k zostávajúcej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na primerané hmotné zabezpečenie podľa čl. 39 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sžo 83/2016 z 29. novembra 2017. V tejto časti je síce právomoc ústavného súdu daná, avšak sťažnosť je zjavne neopodstatnená.

20. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

21. Úlohou ústavného súdu nie je posudzovať vhodnosť a účelnosť výkladu príslušného právneho predpisu všeobecným súdom. Ústavný súd hodnotí, či v konkrétnej veci uskutočnený výklad právnej normy je ústavne udržateľný, t. j. či nie je arbitrárny (svojvoľný) alebo zjavne neodôvodnený. Rovnako tak ústavný súd nezosúladňuje rozdielnu judikatúru všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 342/2010, III. ÚS 348/2011, IV. ÚS 142/2012, III. ÚS 11/2014). Ústavný súd zdôrazňuje, že nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

22. Ústavný súd konštatoval už i to, že skutkové závery všeobecného súdu môžu byť predmetom jeho preskúmania iba vtedy, ak by z nich vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov

23. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho

vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma.

24. Z pohľadu ústavnoprávneho teda treba určiť povahu prípadov, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd. V konaní o ústavnej sťažnosti možno za také považovať prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojoľnej aplikácie jednoduchého práva (m. m. I. ÚS 331/09, I. ÚS 316/2011). Inými slovami, v prípadoch posudzovania individuálnych sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je úlohou ústavného súdu preskúmať príslušné právne predpisy a prax *in abstracto*, ale obmedziť sa tak, ako je to len možné, na posúdenie konkrétneho prípadu na účely zistenia, či spôsob, akým boli uvedené predpisy aplikované alebo sa dotkli sťažovateľa, viedol k porušeniu ústavy a príslušných medzinárodných zmlúv.

25. Sťažovateľ vyčíta rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sžso 83/2016 z 29. novembra 2017, že najvyšší súd ním potvrdil rozsudok prvostupňového súdu napriek tomu, že správne orgány rozhodli na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, formalistického posúdenia nehnuteľnosti a najvyšší súd sa dostatočne nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľa v odvolaní, v dôsledku čoho je jeho rozhodnutie svojoľné, a preto ústavne neudržateľné.

26. Najvyšší súd v odôvodnení rozsudku sp. zn. 9 Sžso 83/2016 z 29. novembra 2017 poukázal najprv na to, že príspevok na úpravu bytu alebo rodinného domu „*nie je nárokovou dávkou sociálnej pomoci*“ a správny orgán je oprávnený „*uvážiť, za akých okolností a ktorému subjektu ho poskytne*“. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že nebol prizvaný k vypracovaniu lekárskeho posudku, najvyšší súd považoval túto námietku za nedôvodnú s poukazom na rozhodovaciu prax (rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžso 2/2012 z 10. júla 2012 a sp. zn. 1 Sžso 3/2014 z 30. júna 2015), podľa ktorej posudkový lekár je v zmysle § 11 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z. z. oprávnený vykonať posúdenie zdravotného

stavu fyzickej osoby bez jej prítomnosti, avšak pri splnení podmienky (*conditio sine qua non*), že vopred môže s vysokou pravdepodobnosťou vylúčiť pochybnosti o správnosti diagnostického záveru. Vo vzťahu k veci sťažovateľa konštatoval, že neexistovali „*žiadne pochybnosti o správnosti diagnostického záveru ohľadom zdravotného stavu žalobcu a žalobca ani nepožiadaval o to, aby jeho zdravotný stav bol posúdený v jeho prítomnosti*“.

27. Vo vzťahu ku kľúčovej argumentácii sťažovateľa týkajúcej sa formalistického posúdenia záhradnej chatky ako nehnuteľnosti nespĺňajúcej zákonné kritéria pre poskytnutie peňažného príspevku na úpravu rodinného domu najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 9 Sžso 83/2016 z 29. novembra 2017 uviedol:

«Zo spisovej dokumentácie vyplýva, že žalobca žiadal o poskytnutie peňažného príspevku na úpravu záhradnej chaty, v ktorej má nahlásený trvalý pobyt, a to za účelom dobudovania bezbariérových prístupov, ktoré by mu uľahčili presuny do domu. Vlastníkom záhradnej chaty je pán [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ], ktorý žalobcovi zriadil v predmetnej chate vecné bremeno doživotného bývania a užívania nehnuteľnosti. Z výpisu z [REDAKOVANÉ] odvolací súd zistil, že táto nehnuteľnosť je popísaná ako záhradná chata na parcele č. [REDAKOVANÉ] o výmere 17 m². Neslúži teda ako priestor na bývanie (ide o nebytovú jednotku), ale je určená na rekreačné účely a šport.

V súvislosti s posúdením splnenia podmienok na priznanie nároku na peňažný príspevok na úpravu rodinného domu považoval odvolací súd za potrebné poukázať na to, že zákon č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov umožňuje, aby si občania mohli nahlásiť trvalý pobyt aj v stavbe určenej na individuálnu rekreáciu. Za účelom prihlásenia trvalého pobytu v stavbe určenej na individuálnu rekreáciu nie je ani potrebné meniť druh a účel stavby, nakoľko trvalý pobyt má iba evidenčný charakter. Nemožno však súhlasiť s tvrdením žalobcu, že prihlásenie trvalého pobytu v záhradnej chate túto nehnuteľnosť stavia na roveň rodinného domu, nakoľko ako už odvolací súd uviedol, prihlásenie občana na trvalý pobyt spravidla v mieste jeho stáleho bydliska na území Slovenskej republiky slúži na evidenciu občanov, ktorých je potrebné evidovať bez ohľadu na druh a účel stavby, v ktorej bývajú.

Napriek tomu, že žalobca má v záhradnej chate prihlásený trvalý pobyt, nespĺnil podmienku na priznanie peňažného príspevku na úpravu rodinného domu z dôvodu charakteru samotnej nehnuteľnosti, ktorá nie je určená na trvalé bývanie, ale ide o záhradnú chatu určenú na rekreáciu. Odvolací súd na jednej strane chápe, že žalobca je s ohľadom na jeho zlý zdravotný stav a finančnú situáciu, ktorá mu neumožňuje zabezpečiť si vlastný byt alebo rodinný dom, nútený bývať v záhradnej chate, ale na druhej strane je povinný rešpektovať dikciu zákona č. 447/2008 Z. z., ktorý pri priznaní nároku na predmetný peňažný príspevok vyžaduje, aby išlo o rodinný dom alebo byt a vylučuje jeho priznanie za účelom úpravy záhradnej chaty odhliadnuc od toho, že v nej žalobca ako žiadateľ má trvalý pobyt a celoročne v nej býva.

Z dôvodovej správy k zákonu č. 447/2008 Z. z. vyplýva, že účelom tohto zákona je „upraviť právne vzťahy pri kompenzácii sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia tak, aby sa vytvorili pre fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím porovnateľné príležitosti v každodennom živote a eliminovali sa bariéry, s ktorými sa stretávajú v oblastiach vymedzených v návrhu zákona s cieľom ochrániť túto skupinu fyzických osôb pred sociálnym vylúčením pri zachovaní ich ľudskej dôstojnosti. V nadväznosti na oblasti, ktoré je možné v návrhu zákona kompenzovať, sú predmetom návrhu podmienky poskytovania jednotlivých peňažných príspevkov.“

Prihliadnuc na zmysel a účel zákona č. 447/2008 Z. z. je zároveň potrebné rešpektovať podmienky poskytovania jednotlivých peňažných príspevkov ustanovených zákonodarcom. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na právny názor Najvyššieho správneho súdu Českej republiky, ktorý v rozsudku č. k. 4 Ads 62/2007-72 zo dňa 21.07.2008 konštatoval, že „... rozsah štátnej sociálnej podpory a vymedzenia okruhu osôb, ktoré môžu pri splnení zákonných podmienok z podpory štátu benefitovať, je záležitosťou sociálnej politiky štátu, teda prioritne moci zákonodarnej, nie moci súdnej. Je na vôli zákonodarcu, akým spôsobom stanoví rozsah a vymedzenie podmienky štátnej sociálnej podpory.“

Odvolací súd v súvislosti so situáciou žalobcu poukazuje na to, že správne orgány ani súdy nemajú snahu účelovo znižovať závažnosť jeho zhoršujúceho sa zdravotného stavu a následných obmedzení, s ktorými sa stretáva aj z dôvodu, že záhradná chata, v ktorej býva, nie je bezbariérová. Aj napriek tomu neostalo správnym orgánom nič iné, ako jeho

žiadosť o peňažný príspevok na úpravu rodinného domu zamietnuť z dôvodu, že nebol žalobcovi navrhnutý v komplexnom posudku pre nesplnenie podmienky ustanovenej v § 37 ods. 4 veta prvá zákona č. 447/2008 Z. z., nakoľko záhradná chata neslúži ako priestor na trvalé bývanie. Záver správnych orgánov oboch stupňov o nesplnení zákonnej podmienky pre priznanie požadovaného príspevku vyslovený v prvostupňovom ako aj v napadnutom rozhodnutí žalovaného a rozsudku krajského súdu považoval odvolací súd za zákonný a náležite odôvodnený.»

28. Ústavný súd s poukazom na obsah citovaného odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu dospel k záveru, že najvyšší súd dal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na otázku, z akých dôvodov sťažovateľ nesplnil podmienky ním žiadaného príspevku a rovnako jasne a zrozumiteľne sa najvyšší súd vysporiadal aj s dôvodmi odvolania sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu.

29. Sťažovateľ namietal formalizmus najvyššieho súdu pri posudzovaní povahy nehnuteľnosti, ktorá v konečnom dôsledku viedla k nesplneniu podmienok sťažovateľovej žiadosti. Najvyšší súd však výklad § 37 zákona č. 447/2008 Z. z. založil na skúmaní účelu zákona so zohľadnením zámeru zákonodarcu vyjadreného v dôvodovej správe k zákonu. Tak, ako konštatoval najvyšší súd, je na vôli zákonodarcu, akým spôsobom stanoví rozsah a vymedzenie podmienok štátnej sociálnej podpory (čl. 39 ods. 3 ústavy).

30. Ústavný súd preto uzatvára, že výklad aplikovaných ustanovení zákona č. 447/2008 Z. z. najvyšším súdom a jeho závery nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené. Vychádzajúc z uvedeného, je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi posudzovaným rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd sťažnosť na porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru najvyšším súdom odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

31. Pokiaľ sťažovateľ namietal porušenie základného práva na primerané hmotné zabezpečenie podľa čl. 39 ods. 1 a 2 ústavy a základného práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu, ústavný súd i v tejto súvislosti poukazuje na svoj záver vyslovený vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľa o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu. V situácii, keď ústavný súd nezistil v súvislosti s rozhodnutím najvyššieho súdu porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, považuje za vylúčené, aby rovnakým rozhodnutím najvyššieho súdu mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na primerané hmotné zabezpečenie podľa čl. 39 ods. 1 a 2 ústavy a základného práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ústavy. Sťažnosť preto aj v tejto časti odmietol podľa § 25 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

32. Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2018